

Utdanningsplan for spesialiteten øyesykdommer ved Sørlandet sykehus HF

Om utdanningsvirksomheten

Sørlandet sykehus HF (SSHF) er Agders største kompetansebedrift med over 7000 ansatte fordelt på ulike lokasjoner, hvorav rundt 300 er Leger i spesialisering (LIS). SSHF er områdesykehus for Agder med en befolkning på over 320 000 innbyggere, og har behandlingstilbud innen fysisk og psykisk helse og avhengighetsbehandling. De somatiske sykehusene ligger i Arendal, Kristiansand og Flekkefjord, og psykiatriske sykehusavdelinger er lokalisert i Arendal og Kristiansand. I tillegg har vi distriktpsikiatriske enheter og barne- og ungdomspsykiatriske enheter i Kristiansand, Lindesnes, Kvinesdal, Farsund, Flekkefjord, Arendal, Lillesand, Grimstad og Tvedestrand.

Per 2026 tilbyr vi LIS-utdanning innenfor 34 ulike spesialiteter.

Om avdelingen/seksjonen i SSHF

All øyebehandling og øyekirurgi ved Sørlandet sykehus er samlet i Arendal. Avdelingen i Arendal betjener Agders befolkning. Avdelingen har sengeavdeling, poliklinikk, netthinneklipp samt kirurgisk virksomhet.

Øyeavdelingen har 11 overleger og 5 leger i spesialisering. Våre medarbeidere for øvrig er optikere, ortoptist, øyesykepleiere og sykepleiere. Vi har egne operasjonssykepleiere som går i vakt.

Øyeavdelingen har egen netthinneklipp for medisinsk retinabehandling, poliklinikk for barn/samsyn og moderne øyepoliklinikk som er godt utstyrt, 2 egne operasjonsstuer, egen okuloplaststue og femtosekundlaser for kataraktkirurgi. I tillegg til generell oftalmologisk poliklinikk, driver vi utstrakt virksomhet innen kataraktkirurgi, medisinsk retinabehandling, glaukomkirurgi, okuloplastikk og pediatrik oftalmologi i tillegg til generell oftalmologisk poliklinikk. Avdelingen har egen kirurgisk treningslab for blant annet kataraktkirurgi.

Læringsarenaer i spesialiteten

Utdannelsen av spesialister i øyesykdommer ved SSHF er lagt til Sørlandet sykehus Arendal. Den første tiden er det fokus på generell poliklinikk og å bli vaktkompetent. Det er i løpet av perioden rotasjon til operasjon, netthinne og barn og samsyn.

Vi har et samarbeid med OUS Ullevål Øyeavdelingen for komplementering av læringsmål i 1 år.

Om utdanningsløpet/-ene

	Avdeling/ HF	Tid	Felles kompetansemål	Minimum 5 år
Avdeling hovedspesialitet	Øyeavdelingen SSHF	4 år		
Spesialiseringstjeneste annet HF	OUS Øyeavdelingen	1 år		
Regionssamarbeid HSØ	Øyeavdelinger i HSØ, rullering	5 samlinger/ år		

Introduksjon av nye LIS

Det er utarbeidet egen introduksjonsperm til nye LIS. Det utarbeides individuelle planer for 2 ukers oppstartso pplæring. Planen gir oversikt over når LIS de 2 første ukene skal:

1. Følge med LIS eller overleger
2. Opplæringsdag i instrumenter med sykepleier
3. Opplæringsdag med veileder
4. Egne pasienter, veiledning av bakvakt
5. Lese litteratur, bruke internettressurser
6. Være på operasjonsstuen
7. Bli kjent med avdelingen, ansatte og rutiner

Permen inneholder også oversikt over kurs, faglitteratur, koding, avdelingsinfo og rutiner. Videre inneholder introduksjonspermen informasjon om veileder, vakt arbeid og beskrivelse av rutiner.

Teoriundervisning

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
30 min Fellesundervisning	20 min Angiomøte, artikkelfremlegg, videoforedrag, røntgenmøte	20 min Praktisk undervisning, prosedyregjennomgang(EK-web), komplikasjonsmøter	20min Kasuistikk	45 min internundervisning

Undervisningen omfatter læringsmål og tematikk knyttet opp mot obligatoriske kurs. Rullerer gjennom 3 år.

2 Fagdager pr år på hele avdelingen utgjør også en del av internundervisningen.

I tillegg kommer 5 regionssamlinger pr år som er et samarbeid med Sykehuset Østfold, Vestre Viken, Sykehuset i Vestfold, Betanien sykehus og SSHF. Undervisningen utgjør minimum 70 timer/år.

Simulering og ferdighetstrening

Avdelingen disponerer egen wet-lab for øyekirurgi. I praktisk undervisning inngår også opplæring og sertifisering på ulike typer utstyr.

Akademisk kompetanse og forskningsaktivitet

Øyeavdelingen i Arendal har siden 2018 hatt 3 forskere tilknyttet avdelingen med mål om å få opp forskningsaktiviteten. Dette har bidratt til at vi har fått 3 interne PhD-løp. Denne kompetansen har overføringsverdi for utdanningen av LIS i form av at metoder og kilder blir nøye vurdert og evaluert. Dette være seg for eksempel i internundervisningen. PhD-kandidatene og forskerne brukes også til undervisningen for LIS og hever nivået i tematikken det forskes i. Øyeavdelingen har også fått en sterk tilknytning til forskningsenheten og LIS har fått oppfordringer til å søke Frømidler som skal dekke små prosjekter for å gjøre opp eksempelvis tallmateriale for avdelingen. Vi har også artikkelgjennomgang som en del av internundervisningen for LIS hvor LIS må kritisk evaluerer metoder og kilder som presenteres kollegiet. Det satses på forskning for øyeavdelingen i Arendal videre i årene som kommer i form av flere PhD-løp og studier.

Forskningsseksjonen ved SSHF er organisert under Fagavdelingen. Seksjonen legger til rett for forskere, særlig med tanke på doktorgradsløp, godkjenne forskningsprosjekter og påse at regler for god forskningsetikk følges.

Felles kompetansemål (FKM)

Felles kompetansemål er en integrert del av LIS-utdanningen ved SSHF. En del av læringsmålene vil i stor grad dekkes gjennom klinisk praksis, veiledning, internundervisning og gruppeveiledning i de enkelte avdelinger.

I tillegg er det utarbeidet læringsaktiviteter som skal bidra til at LIS oppnår nødvendig kompetanse i FKM. Anbefalte læringsaktiviteter er utarbeidet av FKM arbeidsgruppe SSHF. Læringsaktivitetene inkluderer kurs i 4 gode vaner, kurs i veiledning, supervisjon og kompetansevurdering, halvdagskurs i forskningsforståelse, kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet og en kurspakke i forbedringsarbeid. I tillegg til podcast, enkelte e-læringskurs og lenker til selvstudium. Disse er utarbeidet lokalt, regionalt eller nasjonalt.

I tillegg til foretakets egen kursportefølje er kurset Administrasjon og ledelse et anbefalt kurs for LIS, og arrangeres i alle fire helseregioner, minimum to ganger per år i hver region. [Her](#) kan man finne langtidsplaner over kurs. Legeforeningens nettkurs i sakkyndig arbeid er også et nasjonalt anbefalt kurs.

Organisering av supervisjon, veiledning og kompetansevurdering

Supervisjon

Bakvakt er organisert til å ha ansvar for supervisjon av LIS hver dag. Det er ellers lav terskel på supervisjon fra alle overleger.

Veiledning

LIS får tildelt veileder ved oppstart i sin stilling ved SSHF. Det legges til rette for at første veiledningssamtale finner sted innen de første 3 ukene. Det skal videre settes av 1 veiledningstime i arbeidsplanen per måned.

Minst hver 6. måned skal det gjennomføres en progresjonssamtale med oppdatering av LIS-ens individuelle utdanningsplan.

SSHF har utarbeidet en egen kompetanseplan for veiledere som inneholder informasjon knyttet til spesialistforskriften, nasjonal veileder og retningslinjer. Det er også utarbeidet en egen lokal funksjonsbeskrivelse for veilederrollen.

Veileder for LIS 3 skal være godkjent spesialist i en av spesialitetene med felles faglig plattform for utdanningens andre del eller i den aktuelle spesialiteten for utdanningens tredje del. Veiledere skal ha gjennomgått veiledningskurs som arrangeres lokalt.

Det skal skrives referat fra veiledningssamtalene i Kompetanseportalen.

Månedlig veiledningsmøter sammen med veileder. 1 studiedag annenhver uke.

Rulling mellom fokus på netthinne, barn og poliklinikk.

LIS har fast operasjonsassistanse ca 1 dag pr uke.

Kompetansevurdering

LIS skal vurderes systematisk gjennom hele utdanningsløpet.

Kompetanseportalen brukes for å dokumentere læringsaktiviteter og oppnådde læringsmål.

Det vil være angitt på hver læringsaktivitet om du skal sende læringsaktiviteten til godkjenning hos din veileder, en supervisor, et evalueringskollegium eller om det kun er egenregistrering av gjennomført læringsaktivitet. Når læringsaktiviteter er gjennomført og LIS, i samarbeid med sin veileder, anser læringsmålet som oppnådd, sendes dette til avdelingsleder for endelig godkjenning. Godkjenning av læringsmål kan også gjøres med støtte i avdelingens evalueringskollegium. Noen avdelingsledere har delegert godkjenningen av læringsmål til annen person.

SSHF har utarbeidet en egen mal for evalueringskollegium. Malen er bygget på Helsedirektoratets veileder i vurdering av kompetanse hos leger i spesialisering og baserer seg spesielt på vurderingsverktøyene Mini-CEX og NOTSS.

Individuell utdanningsplan (IUP)

For å sikre at LIS har progresjon i utdanningen skal LIS i samarbeid med veileder opprette en individuell utdanningsplan (IUP). Leder er ansvarlig for at dette gjøres innen 3 uker etter tiltredelse, og planen skal oppdateres hvert halvår. Dette gjelder både ved fast og midlertidig ansettelse.

Det er utformet en egen kompetanseplan «SSHF – dokumentasjon individuell utdanningsplan LIS» i Kompetanseportalen. Her skal LIS laste opp IUP hvert halvår. Tidligere planer vil da også ligge tilgjengelig.

IUP skal inneholde oppdatert informasjon om overordnet utdanningsløp, læringsmål, kurs, internundervisning og fremdriftsplan for kommende halvår. Planen kan ligge til grunn for veiledningssamtaler og til bruk i vurderingskollegium. Den vil også gi viktig informasjon til leder for planlegging av rotasjoner innad i foretaket og gjennomstrømningsstilling til andre samarbeidende foretak.

Faglige rammer og kvalitet

LIS ved øyeavdelingen har avsatt en full arbeidsdag til fordypning annenhver uke. Det er en utfordring i spesialiteten at en del obligatoriske kurs gjennomføres kun hvert 3.år Det er derfor høyt prioritert at LIS som får plass på kurs, som går sjeldent, får reise. Det er også prioritert at så mange som mulig fra avdelingen, både LIS og overleger, reiser på NOF sitt høstmøte. Spesialister i faget har avsatt 10 dager i året til faglig fordypning. Avdelingen dekker en reise utenlands. Det settes av tid til at resterende dager kan tas ut i digitale kurs/kongresser.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Utdanningsplanen lages halvårlig av en overlege i dialog med avdelingssjef. Denne ruller over tre år, avhengig av hvilke obligatoriske kurs, som gjennomføres det kommende året. Ansvar som UAO er delt mellom avdelingssjef og en overlege.

Tillitsvalgte

Tillitsvalgte for LIS har faste møter med avdelingsleder.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdanningen ta kontakt med Avdelingssjef Espen Ringvold, Øyeavdelingen Arendal

Lenke til Øyeavdelingens nettside:

<https://sshf.no/avdelinger/somatikk-arendal/oye>

Evaluering og revisjon av utdanningplanen

Revisjon annenhvert år.

Sist revidert 09.07.26.